

**РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ МЕДІАОСВІТИ У ПРОЦЕСІ
ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ**

Попик І. В., Міщук Н. Й.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

E-mail: popyk@chem-bio.com.ua, mishchuk@chem-bio.com.ua

Однією з загальних тенденцій світового розвитку є перехід до інформаційного суспільства, яке характеризується стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та системи мас-медіа. У зв'язку з цим Рада Європи до числа найбільш значущих для людини (ключових) компетенцій віднесла компетенції, пов'язані з її життям в інформаційному суспільстві, і включила до їх переліку володіння новими технологіями пошуку і обробки інформації, розуміння доцільності їх застосування, здатність критично ставитися до повідомлень засобів масової інформації (ЗМІ), уміння захищатися від негативних впливів мас-медіа. Медіа потужно й суперечливо впливає на освіту молодого покоління, часто перетворюючись на провідний чинник його соціалізації, стихійного соціального навчання, стає засобом дистанційної і джерелом неформальної освіти. Відсутність механізмів ефективної саморегуляції інформаційного ринку, які б не допускали недоброякісної медіапродукції, низькоморальних ідеологем та цінностей, інших соціально шкідливих інформаційних впливів, недосконалий захист дитини від медіаконтенту можуть шкодити її здоров'ю та розвитку [1]. Тому учнівська молодь повинна володіти медіаграмотністю, необхідною для активної й усвідомленої участі в житті медійного суспільства.

У Концепції впровадження медіаосвіти в Україні (2010) поняття «медіаосвіта» трактується, як частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна

Історія біології, методика навчання природничих дисциплін

телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [1].

Як стверджують науковці (В. Іванов, Г. Онкович, Л. Найдюнова та ін.), основне завдання медіаосвіти полягає в системному і компетентному вихованні підростаючого покоління, яке має навчитися не лише адекватно користуватися різноманітними медійними засобами, а й розумітися на закономірностях їх функціонування, знати особливості технологій впливу засобів масової комунікації, а головне – критично мислити, розвивати особистісне, оцінне ставлення до продукції мас-медіа та спиратися на етично-естетичні орієнтири у процесі сприймання візуальної компоненти медіапродукції [2; 4]. Медіаосвіта сприяє формуванню медіаіміунітетної особистості, здатної протистояти агресивному медіасередовищу, забезпечує психологічне благополуччя при споживанні медіа-продукції, що передбачає медіаобізнаність, уміння обирати потрібну інформацію, оминати інформаційне «сміття», захищатися від потенційно шкідливої інформації з урахуванням прямих і прихованих впливів.

Рефлексія і критичне мислення, як психологічні механізми медіа-грамотності, забезпечують свідоме споживання медіапродукції на основі ефективного орієнтування в медіапросторі та осмислення власних медіапотреб, адекватного та різнобічного оцінювання змісту і форми інформації, її повноцінного і критичного тлумачення з урахуванням особливостей сприймання мови різних медіа [3].

Завдання медіаосвіти можна реалізувати у процесі вивчення шкільного курсу біології в рамках урочної та позаурочної форм роботи.

Способами ефективного використання медіа у навчально-виховному процесі з біології є:

- обробка традиційних завдань у спеціальній формі; робота з текстами, підготовка повідомлень, доповідей; аналіз інформації, розробка опорних схем і малюнків, мультимедійних презентацій;
- організація навчальної діяльності з електронними словниками, енциклопедіями, Інтернет-порталами;

Історія біології, методика навчання природничих дисциплін

- обробка традиційних завдань у спеціальній формі; робота з текстами, підготовка повідомлень, доповідей; аналіз інформації, розробка опорних схем і малюнків, мультимедійних презентацій;
- організація навчальної діяльності з електронними словниками, енциклопедіями, Інтернет-порталами;
- електронні медіа як інструмент моделювання; віртуальні подорожі та екскурсії.

Для інтеграції медіа-освіти в шкільний курс біології, її цілі слід конкретизувати до рівня навчальних завдань з цього предмету. Слід знаходити якомога більше точок зіткнення біології і «зовнішніх» інформаційних потоків, забезпечити їх перехресність, а потім ставити і вирішувати медіа-освітні завдання.

Список літератури

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosviti-v-ukraini-nova-redaktsiya/>
2. Медіаосвіта та медіаграмотність / Іванов В., ред.-упорядн., Волошенюк О. К.: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
3. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчально-методичний посібник / За ред. Л. А. Найдьоновой, О. Т. Барішпольця. К.: Міленіум, 2010. 440 с.
4. Онкович Г. В. Технології медіаосвіти. *Вища освіта України*. 2007. № 3. Д. 3 (т.5). С. 357–363.